

18.28x15.57	1	2	עמוד	המגזין	מערב -	22/05/2016	53357369-1
בועז סנג'ר - ראש החטיבה למשפט פלילי וקרימינולוגי - 26330							

« פרופ' בועז סנג'ר

חוקי הפשע

ברוב המקרים, גם אם המשטרה נוהגת באלימות מופרזת כלפי אזרחים, אין דרך להוכיח זאת, והשופטים נוטים להאמין לאנשיה. במצב כזה, החירות של כולנו בסכנה

מסמכים ומשוחחים על אודותיהם, כלומר: מתאמים ביניהם עדויות; פסק הדין של השופטת איטה נחמן ממרץ 2012, שבו נאמר: "התרשמותי מחוסר מהימנותם של שוטרי היס"מ וכי למעשה אינם מורגלים באמירת אמת אלא כזו מכוונת מטרה". בזמנו נחקרה התופעה של אלימות שר טרים על ידי ועדה בראשות פרופ' מרדכי קר-מניצר. אך אלימות השוטרים נותרה כשהייתה. בשנים האחרונות אף חזינו בכמה מקרי תיעוד של התעללות שוטרים באזרחים באמצעות חש-מולם באקרהי "טייור".

מחקרים שנעשו במדינות אחרות מלמדים על התנכלות שיטתית של שוטרים לבני קבוצות מיעוט. לפיכך, הנני מציע לשופטי ישראל את המתכון הבא: כשכפניהם תלונות הדריות על אלימות של כמה שוטרים נגד אזרח אחר ושל האזרח נגד השוטרים, ובמיוחד כשהאזרח הוא מקבוצה חלשה, כגון בני מיעוטים או עולים חד-שים, ההסתברות לכך שהאזרח העז לתקוף לבדו כמה שוטרים נופלת עשרות מונים מהאפשרות שהשוטרים הפעילו כוח מופרז. אם ימשיכו השר פטים לסמוך בעיניים כמעט עצומות על אנשי הרשות ולא יאמצו את היחס המתאים של "כב-דהו וחדשהו", החירות של כולנו נתונה בסכנה לצערי, החירות של אחינו העולים נתונה בסכנה גדולה במיוחד. ●

נוטים להאמין לשוטרים ולא לאזרח. נשוב ונזכר בפרשת דמאס פיקאדה (יוני 2015): אפילו אם ישנו תיעוד מצולם של התנפלות שלוחת רסן של שוטרים על חייל חסר אונים החליטו מח"ש, פרקליט המדינה והיועץ המשפטי לממשלה לס-גור את התיק נגד השוטר הפרוע, ולא מצאו לני-כון להעביר את התיק להכרעתו של בית המש-פט המוסמך (העברה שמשמעותה איננה בהכרח הרשעה: אם השוטר חף מפשע, על בית המשפט לזכותו). המסר לשוטרים עלול להיות שמותר להם לנהוג באלימות כלפי אזרחים וחיילים.

בכשלושה עשורים של עיסוק במשפט פלילי ראיתי לא מעט מקרים שבהם תלונת שוטרים כי אזרח תקף אותם, במיוחד במקרה האופייני שבו האזרח ניצב לבדו מול כמה שוטרים חז-קים ומיומנים, מלמדת על אלימות בלתי חוקית של השוטרים נגד האזרח. "הפוך על הפוך". רוג-מאות נוספות של פסקי דין המצביעים על אלי-מות שוטרים ועל ניסיונות לחפות עליה: פסק הדין של השופט ג'ורג' אולאי שניתן ב-13.2.13 בתיק 10-10-11070, שם השוטרים והתור-בע נקלטו במצלמות האבטחה של בית המש-פט כשהתובע מוסר לשוטרת את תיק החקירה כולו וכשהיא מוסרת עדויות בכתב מתוך התיק ליתר השוטרים, כשכל אחד מהם קורא את המ-סך שקיבל ולאחר מכן הם מחליפים ביניהם

ה ניתן ללמוד מהדיעות בעיתונות שלפיהן מספר התיקים נגד יוצאי אתיופיה על תקיפת שוטר הוכפל מ-2007? ומה נלמד מהנתון שלפיו בעוד שיעור בני קבוצה זו באוכלוסייה הוא רק 2%, שיעורם בקרב אלה שנפתחים נגדם תיקים ומוגשים נגדם כתבי אישום בעברה זו גבוה פי שישה – 12%? מי שאינו מכיר את המציאות הישראלית עלול לטעות ולחשוב שהעולים מאתיופיה אלי-מים יותר מהממוצע באוכלוסייה. אך מי שמכיר מציאות אכזרית זו, יודע שלעיתים קרובות תל-נה של שוטרים על כך שאזרח תקף אותם באה-לחפות על שימוש בכוח מופרז של השוטרים נגד האזרח ו"לחסן" אותם מפני תלונה מוצרקת של האזרח למחלקה לחקירות שוטרים (מח"ש). בעבר עמד בית המשפט העליון על כך שד-כות ההגנה העצמית קיימת לאזרח גם מול שוטר: "אלימות אינה נעשית כשרה וחוקית על שום-שהיא מבוצעת על ידי אנשי הרשות. נהפוך הוא, תקיפת אזרח על ידי שוטר חמורה פי כמה וכמה מתקיפה על ידי אדם אחר. אין אדם חייב, במ-דינת חוק, לספוג מכות, רק משום שהמכה הוא שוטר", כתב השופט המנוח יואל זוסמן בפסק-הדין בעניין אפנג'ר.

ברוב המקרים, גם אם המשטרה נוהגת באלי-מות מופרזת אין דרך להוכיח זאת, והשופטים